

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Професор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2

від «18» жовтня 2017 р.

№ 70518102017

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

МЕТОДИКА І ПРАКТИКУМ РОБОТИ З КОЛЕКТИВОМ

підготовки

магістра

спеціальності

025 «Музичне мистецтво»

освітньої програми

«Музичне мистецтво»

Програма навчальної дисципліни «Методика і практикум роботи з колективом» підготовки магістра, 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», за освітньою програмою «Музичне мистецтво»

Розробник: Гордійчук Андрій Миколайович, декан факультету культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, професор.

Рецензент: Чепелюк Василь Адамович, професор кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства, народний артист України

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії теорії мистецтв та виконавства

протокол № ____ від _____ 201_ р.

Завідувач кафедри: _____ (Ігнатова Л.П.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету культури і мистецтв
протокол № 2 від 08.09. 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Шиманський П.Й.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1
денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 240/8		Рік навчання 5-6
		Семестри 9, 10, 11
ІНДЗ: ні		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
		Індивідуальні 54 год.
		Самостійна робота 138 год.
Консультації 12 год.		
Форма контролю: екзамен (9, 11 семестри)		

заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво» «Музичне мистецтво»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 240/8		Рік навчання 6-7
		Семестри 11,12,13
ІНДЗ: ні		Лекції 14 год.
		Практичні (семінарські) 6 год.
		Індивідуальні 28 год.
		Самостійна робота 166 год.
Консультації 26 год.		
Форма контролю: екзамен (11,13 семестри)		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Робоча програма навчальної дисципліни “Методика і практикум роботи з колективом” складена відповідно до освітньої програми підготовки магістра спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Колективне музикування – це один зі складних трудомісних видів творчої діяльності, яке сприяє формуванню позитивних емоцій, інтересів, виконавських навичок (сольних, ансамблевих), творчих здібностей, іміджу та успішності;

утверджує почуття товариствськості, толерантності, відповідальності, запитаності, естетичної насолоди.

Навчальна дисципліна “Методика і практикум роботи з колективом” є обов’язковою (нормативною) професійної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Основними компетенціями є:

- забезпечення теоретичної і практичної готовності студентів до керівництва музично-творчими колективами (професійними, навчальними, аматорськими) за ОС «Магістр»;
- розвиток інтонаційно-слухових, колективно-ансамблевих виконавських навичок, ладо-гармонічних, емоційно-емпатійних уявлень та відчуттів;
- знання методів, принципів організації музично-творчого колективу;
- формування умінь художньо-естетичного обґрунтування виконавської інтерпретації музичного твору.

Згідно з вимогами програми студенти повинні **знати** та **вміти**:

- рівень виконавської майстерності різних колективів за жанром та стилем;
- теоретичні та методологічні підходи, принципи колективного музикування як основи практично-творчої діяльності;
- технологію навчання музичної грамотності;
- методику та специфіку організації творчих колективів різних напрямків;
- художньо-естетичні вимоги до підбору репертуару;
- технологію проведення репетицій;
- робити переклади, аранжування, інструментування для визначеного складу виконавців;
- синтезувати мовленнєве ладово-інтонаційне та ритмічне формотворення музичного образу;
- володіти соціальними навичками (аналітико-слуховими, вокальними, диригентськими, інструментальними і ін.);
- продукувати організаторські, музично-творчі, комунікативні, науково-дослідницькі, психолого-педагогічні уміння;
- працювати з методичною та нотною літературою.

Важливе значення має організація індивідуальної та самостійної роботи студента. На кожному етапі навчання педагог повинен сприяти розширенню можливостей студента щодо самостійного опрацювання творів як чинника його

творчого зростання. Формування професійної майстерності майбутнього фахівця повинно відбуватись у нерозривній єдності художньої та технічної сторони виконавського мистецтва, що передбачає особливу увагу до вибору репертуару – його жанрової та стильової різноманітності. Студент повинен навчитись визначати головне в художньому змісті музичного твору, визначати тотожні та контрасні твори, розвивати емоційну сферу виконавців, поряд з професійною майстерністю виховувати художнє мислення, педагогічні здібності, оскільки він є інтерпретатором твору, що виконується, носієм художньо-естетичних смаків.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2
денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Інд. зан.	Конс.
Змістовий модуль 1.						
Теоретико-методологічні засади колективного музикування.						
Тема 1. Мета, завдання, особливості діяльності музичного колективу. Технологія створення та організації творчого колективу. Принципи та методи роботи з творчим колективом.	2	2				
Тема 2. Специфіка професійної діяльності керівника-диригента творчого колективу. Генезис та історичні етапи розвитку виконавсько-диригентського мистецтва. Професійна підготовка диригента-керівника як педагогічна проблема. Зміст та педагогічні умови формування диригента творчого колективу у вищому навчальному закладі. Особливості і тенденції розвитку сучасного музичного виконавства (інструментального, хорового, естрадного)	18	4	2	12		
Тема 3. Репетиція як основа колективного музикування. Психологічна адаптація учасників колективу. Репертуар. Особливості підбору репертуару для музичного колективу. Організаційні основи функціонування музично-творчого колективу	18	4	2	12		

(класифікація музичних колективів за віком, стилем, типом; технологія створення, принципи та методи роботи з творчим колективом)						
Тема 4. Диригентсько-виконавська діяльність керівника музичного колективу. Робота диригента над партитурою. Орієнтовний план роботи над партитурою. Вимоги до диригента під час проведення репетицій. Репертуар як основа функціонування колективу (тематичний, жанровий, стильовий підбір 4-5 аудіо, відео творів у запису).	18	4	2	12		
Тема 5. Система домашньої роботи диригента. Методи самостійних занять. Методика використання звукозапису в підготовчо-репетиційній роботі. «Диригентське бачення» партитури (орієнтовний план роботи над партитурою, вимоги до диригента під час проведення репетицій).	20	4	2	12		2
Тема 6. Слухова увага диригента. Робота диригента над штрихами. Робота керівника над мовленнєвими формами спілкування з виконавцями. Технічно-ритмічні вправлення в колективному музикуванні Психологія колективної творчості. Самостійна робота диригента (методи самостійних занять, методика використання звукозапису в підготовчо-репетиційній роботі).	16	2	2	12		
Тема 7. Технологія організаційно-творчого процесу. (Психологічна адаптація учасників. Репетиція як основа колективного музикування.)	16		2	12		2
Тема 8. Технологія управління творчим колективом. (Слухова увага диригента, психологія колективної творчості, робота над мовленнєвими формами спілкування)	16		2	12		2

Тема 9. Основи виконавської майстерності. (Робота над штрихами, динамікою, фразуванням, дикцією, агогікою, метро ритмікою)	14		2	12		
Тема 10. Практикум роботи з творчим колективом.	24			12	10	2
<i>Разом за модулем</i>	<i>162</i>	<i>20</i>	<i>16</i>	<i>108</i>	<i>10</i>	<i>8</i>
Змістовий модуль 2. Технологія творчого процесу диригента-керівника.						
Тема 11. Музично-інтерпритаційний аналіз партитури художніх творів.	18			6	10	2
Тема 12. Практикум роботи з творчим колективом (2 різнохарактерні твори).	16			6	10	
<i>Разом за модулем</i>	<i>34</i>			<i>12</i>	<i>20</i>	<i>2</i>
Змістовий модуль 3. Тактика управління творчим колективом.						
Тема 13. Музично-інтерпритаційний аналіз партитури художніх творів.	18			6	10	2
Тема 14. Практикум роботи з творчим колективом (фрагменти 2-ох різнохарактерних творів з оркестром, ансамблем, хором).	26			12	14	
<i>Разом за модулем</i>	<i>44</i>			<i>18</i>	<i>24</i>	<i>2</i>
Всього годин:	240	20	16	138	54	12

заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Інд. зан.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади колективного музикування.						
Тема 1. Мета, завдання, особливості діяльності муз. колективу. Технологія створення та організації творчого колективу. Принципи та методи роботи з творчим колективом.	18	2		14	2	
Тема 2. Специфіка професійної діяльності керівника-диригента творчого колективу. Генезис та історичні етапи розвитку виконавсько-диригентського мистецтва. Професійна підготовка диригента-керівника як педагогічна проблема. Зміст та педагогічні умови формування диригента творчого колективу у вищому	16	2		12	2	

навчальному закладі. Особливості і тенденції розвитку сучасного музичного виконавства (інструментального, хорового, естрадного)						
Тема 3. Технологія творчого процесу диригента-керівника. Репетиція як основа колективного музикування. Психологічна адаптація учасників колективу. Репертуар. Особливості підбору репертуару для музичного колективу. Організаційні основи функціонування музично-творчого колективу (класифікація музичних колективів за віком, стилем, типом; технологія створення, принципи та методи роботи з творчим колективом)	20	4		14	2	
Тема 4. Диригентсько-виконавська діяльність керівника музичного колективу. Робота диригента над партитурою. Орієнтовний план роботи над партитурою. Вимоги до диригента під час проведення репетицій.	18	2		14	2	
Тема 5. Тактика управління творчим колективом. Слухова увага диригента. Робота диригента над штрихами. Робота керівника над мовленнєвими формами спілкування з виконавцями. Технічно-ритмічні вправлення в колективному музикуванні Психологія колективної творчості. Самостійна робота диригента (методи самостійних занять, методика використання звукозапису в підготовчорепетиційній роботі).	20	4		14	2	
Тема 6. Практикум роботи з творчим колективом.	18			14	2	2
Разом за модулем	110	14		82	12	2
Змістовий модуль 2. Технологія творчого процесу диригента-керівника.						
Тема 7. Репертуар як основа функціонування колективу (тематичний, жанровий, стильовий підбір 4-5 аудіо, відео творів у запису).	20			14	2	4

Тема 8. Технологія організаційно-творчого процесу. (Психологічна адаптація учасників. Репетиція як основа колективного музикування.)	20			14	2	4
Тема 9. Практикум роботи з творчим колективом.	22			14	4	4
Разом за модулем	62			42	8	12
Змістовий модуль 3.						
Тактика управління творчим колективом.						
Тема 10. Музично-інтерпретаційний аналіз партитури художніх творів.	22		2	14	2	4
Тема 11. Технологія управління творчим колективом. (Слухова увага диригента, психологія колективної творчості, робота над мовленнєвими формами спілкування)	22		2	14	2	4
Тема 12. Практикум роботи з творчим колективом (фрагменти 2-ох різнохарактерних творів з оркестром, ансамблем, хором).	24		2	14	4	4
Разом за модулем	68		6	42	8	12
Всього годин:	240	14	6	166	28	26

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Підготувати тематичну концертну програму:

- «Тарас Шевченко і музика»;
- «Сім струн ..... » за Лесею Українкою;
- «Волинь моя»;
- «Звуки чудового вальсу»;
- «Встань козацька славо»;
- «Музика на воді» та ін.

Тема 2. Зробити переклад 2-ох музичних творів на визначений склад виконавців.

Тема 3. Аранжувати (інструментувати) одну народну пісню (адаптувати до складу виконавців).

Тема 4. Підготувати фрагменти двох творів з репертуару факультетських колективів (хор, джаз-хор, оркестр народних інструментів).

Тема 5. Підготувати анотацію творчості музичних колективів Волині.

Тема 6. Зробити аналіз 2-ох концертних виступів колективів, які виступатимуть у Луцьку.

Тема 7. Дати характеристику за жанрами Волинських музичних творчих колективів.

Тема 8. Описати «творчий портрет» одного з успішних керівників творчого колективу Волині.

Тема 9. Скласти орієнтовний план роботи над партитурою.

Тема 10. Скласти план репетиційного заняття з творчим колективом.

Форма підсумкового контролю успішності навчання –
 9, 11 семестр –екзамен (денна форма навчання);
 11,13 семестр –екзамен (заочна форма навчання).

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 3

Денна форма навчання

9 семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)										Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1										Модуль 2		
Змістовий модуль 1										МКР 1	МКР 2	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 7	T 7	T 10			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	20	40	100

10, 11 семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		
Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		МКР 1	МКР 2	
T 11	T 12	T 13	T 14			
10	10	10	10	20	40	100

Заочна форма навчання

11 семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)						Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2		
Змістовий модуль 1						МКР 1	МКР 2	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6			
6	8	8	6	6	6	20	40	100

12, 13 семестр

Поточний контроль (мах = 40 балів)						Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2		
Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			МКР 1	МКР 2	
T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12			
6	6	8	6	6	8	20	40	100

Критерії оцінювання відповідей студентів

- 10 бали* висвітлено сутність основних категорій і понять, продемонстровано здатність до аналізу та узагальнення матеріалу; матеріал викладено логічно, згідно з нормами літературної мови;
- 8 бала* висвітлено сутність основних т категорій і понять, продемонстровано здатність до аналізу та узагальнення матеріалу; можливе недоопрацювання в групуванні матеріалів;
- 6 бали* відповідь на достатньому рівні, добре здійснено підбір та узагальнення матеріалу; є недоліки у висвітленні сутності основних категорій і понять або аналізі чи логіці подачі матеріалу;
- 4 бали* відповідь часткова, матеріали не повністю відповідають задекларованій темі або є грубі порушення правил використання наукових джерел;
- 1 бал* відповідь є на мінімальному рівні;
- 0 балів* відповіді немає.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

- 40–37 балів* висвітлено сутність основних категорій і понять, продемонстровано здатність до аналізу та узагальнення матеріалу; матеріал викладено логічно, згідно з нормами літературної мови
- 36–32 бали* висвітлено сутність основних категорій і понять, про демонстровано здатність до аналізу та узагальнення матеріалу
- 31–25 балів* завдання виконане на достатньому рівні, добре здійснено підбір та узагальнення матеріалу; є недоліки у висвітленні сутності основних категорій і понять або аналізі чи логіці подачі матеріалу

24–10 балів	завдання виконане частково, матеріали не повністю відповідають задекларованій темі
9–1 бал	завдання виконане на мінімальному рівні
0 балів	завдання не виконане

Навчальна дисципліна “ Методика і практикум роботи з колективом” оцінюється за модульно-рейтинговою системою, яка складається з 2 модулів у семестрі.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня практичної підготовленості студента. Поточний контроль реалізується у формі опитування, перевірки результатів виконання індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить **40 балів**.

Підсумковий модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульних контрольних робіт: виконання напам'ять партій ансамблевих творів, які вивчаються у даному семестрі, індивідуально та у складі квартету.

Максимальний бал, отриманий за МКР становить **60 балів**.

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андреева Л.В., Бондар М.Д., Локтев В.К. Мистецтво хорового співу - М, 2003. - 249 с.
2. Богоявленська Д. Б. Про предмет дослідження творчих здібностей // Психол. Журнал .- 2005. - Т.16. - № 5. - С.49-58.
3. Венгрус Л.А. Спів і "фундамент музичності. - Великий Новгород, 2006. - 137 с.
4. Ємельянов В.В. Фонопедический метод формування співочого голосоутворення: Методичні рекомендації для вчителів музики. Новосибірськ. - Наука., 2003. - 377 с.
5. Ємельянов В.В. Розвиток голосу. Координація та тренаж. - СПб.: Лань, 2007. - 144 с.
6. Єрмолаєва-Томіна Л. Б. Психологія художньої творчості: Навчальний посібник для вузів. - М.: Академічний Проект, 2003. - 304 с.
7. Живов Л.Д. Хорове виконавство. Теорія. Методика. Практика. - М, 2003. - 367 с.
8. Тевлина В.К. Вокально-хорова робота // В зб. "Музичне виховання в школі", Вип. 15. - М.: Музика, 2004. - 366 с.
9. Тигрів Л.К. Керівництво хором. - М, 2004. - 178 с.
10. Урбанович Г.І. Співочий голос вчителя музики в кн. «Музичне виховання в школі», випуск 12. - М, 2005. - 212 с.
11. Хрестоматія з методики музичного виховання // Упорядник-Апраксина.
12. Бобир А. Поради керівнику ансамблю бандуристів. – К.: Музична Україна, 1953. – 90 с.
13. Барсова І. Книга про оркестр. – К.: Музична Україна, 1988. – 157 с.
14. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів // Райдуга. – 1978. - № 11. – 165 с.
15. Кучерук В.Ф., Кучерук Н.П., Олексюк О.М. Оркестрови клас: навч. посібн. для вищих навч. закл. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 240 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Мета, завдання, особливості діяльності музичного колективу.
2. Технологія створення та організації творчого колективу.
3. Принципи та методи роботи з творчим колективом.
4. Специфіка професійної діяльності керівника-диригента творчого колективу.
5. Генезис та історичні етапи розвитку виконавсько-диригентського мистецтва.
6. Професійна підготовка диригента-керівника як педагогічна проблема.
7. Зміст та педагогічні умови формування диригента творчого колективу у вищому навчальному закладі.
8. Репетиція як основа колективного музикування.
9. Психологічна адаптація учасників колективу.
10. Репертуар. Особливості підбору репертуару для музичного колективу.
11. Диригентсько-виконавська діяльність керівника музичного колективу.
12. Робота диригента над партитурою.
13. Орієнтовний план роботи над партитурою.
14. Вимоги до диригента під час проведення репетицій.
15. Система домашньої роботи диригента.
16. Методи самостійних занять.
17. Методика використання звукозапису в підготовчо-репетиційній роботі.
18. Слухова увага диригента.
19. Робота диригента над штрихами.
20. Робота керівника над мовленнєвими формами спілкування з виконавцями.
21. Технічно-ритмічні вправлення в колективному музикуванні
22. Психологія колективної творчості.